

szöveget, szempontokat
ad.
manuscripta

BÁN IMRE

APÁCZAI CSERE JÁNOS

1958

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
IRODALOMTÖRTÉNETI INTÉZETE

TARTALOM

<i>Előszó</i>	5
I. Származás, ifjúkor, iskolázás	
Apáca és múltja (9) — Csere vagy Cseri? (24) — Ifjú évek (31) — Magyar irodalom Bethlen Gábor és I. Rákóczi György idejében (59)	9
II. Hollandiai évek	
Az utazás (83) — A vendéglátó ország (87) — Hollandia egyetemi városai (92) — Magyar deákok a holland egyetemeken. Az utrecht-i kör (101) — Descartes eszméi Hollandiában (117) — Apáczai tudományos munkássága Hollandiában (126)	83
III. A Magyar Encyclopaedia	
Az Enciklopédia keletkezése (157) — „A tudománynak kezdetéről” I. rész (181) — „A dolgoknak közönséges tekinteteikről és azoknak feltaláltatásokról”, „A dolgoknak egybekötöttetett tekinteteikről” II—III. rész (193) — „A dolgoknak megszámlálásáról” IV. rész (206) — „A mennyiségnek megméréséről” V. rész (213) — „A testes dolgoknak módjaikról” V. rész toldaléka (219) — „Az égi dolgokról” VI. rész (221) — „A földi dolgokról” VII. rész (231) — „A csinálmányokról” VIII. rész (273) — „Az ekkéig megtörtént dolgokról” IX. rész (301) — „Az embernek magaviseléséről” X. rész (312) — „Az Istenről és az ő dolgairól” XI. rész (348) — Nyelv és stílus a Magyar Encyclopaediában (356)	157
IV. A hazai puritánus mozgalom sodrában	
Gyulafehérvári állapotok 1653 őszén (390) — De studio	

sapientiae (396.) — A Magyar Logikácska és Fortius Tanácsa (421) A nagy megpróbáltatás (434) 390

V. Kolozsvári évek

Apáczai kolozsvári lakozásának körülményei (449) — De summa scholarum necessitate (454) — Disputatio de mente humana (476) — Akadémiai tervezete (493) — Apáczai pedagógiai eszméinek fejlődése (508) — Philosophia naturalis (521) 449

VI. Az Apáczai-mű utóélete

Közvetlen tanítványok (541) — Adatok a XVIII. századból (548) — A Magyar Encyclopaedia 1803-as győri kiadása.

Kitekintés (551)..... 541

A jegyzetekben használt rövidítések jegyzéke 561

Résumé 563

Névmutató 587

Mellékletek jegyzéke 603

Tartalommutató 605

